

tryggende og mindst uretfærdige Maade — nogen Uretfærdighed bliver der altid — men det tænke vi slet ikke paa. Vi tænke slet ikke paa at udrette Noget somhelst med vore Penge. Vi kunne ikke engang saa at vide, hvortil de skulle anvendes. Der har været en Tid, da man troede, at de skulde anvendes til Forsvarsvæsenet; men det benegtes. De skulle blot ligge der, og den Tanke, at der kunde være Grund til at forandre vort Skattesystem, at lette de mest uretfærdige Skatter for Befolkningen, kommer slet ikke frem. Det er Ting, der slet ikke interessere den nuværende Regjering; der vises den største Ugyldighed derfor fra Regjeringens Side, det maa enhver indrømme. Det interesserer den ikke at faa dette Tryk hævet. Vi have en uretfærdig og en oversflødig Bestatning — de to Ting maa nævnes i Forening —, fordi vi have for mange Penge. Den skaaner os slet ikke. Jeg veed godt, at der fra Tid til anden har foreligget Forslag paa Toldvæsenets Omraade, hvor det navnlig er, at Forholdet trykker; men den Maade, hvorpaa de komme frem, er besynderlig. De Betingelser, der stilles, den Langsomhed, hvormed der handles, viser bedst, at der ingen Interesse er for denne Sag. Dette er saa meget beklageligere, som der var et Dieblis efter at den nye tydske Toldlov havde forandret Handelsfamkvemmet med Nordeuropa, da der for Danmark var en Mulighed til at tage en Position, som var ikke blot af Betydning i økonomisk Henseende, men ogsaa i politisk Henseende, og som var langt vigtigere for Danmarks Fremtid, end om vi fik de allerstørste Fæstninger, nemlig den Position: at blive Centralpunktet for den nordeuropæiske Handel. Udsigten dertil er imidlertid nu fuldstændig forsvundet: man maatte først afvente at se Virkningerne af den tydske Toldlov, og imidlertid skrev man ikke nogen ny Toldlov, gjorde ikke Noget ved Sagen. Nu have vel de ved den nye tydske Toldlov skabt Forhold ordnet sig, men saa ere vi bagefter. Regjeringen har ikke fundet sig bevæget til paa noget Omraade at gjøre noget alvorligt Skridt til at bringe noget Offer af sine Anstuelser eller gjøre Noget for at naa det Maal, vi først og fremmest maa stræbe efter at naa, naar vi ville have en Fremtid, nemlig at gjøre Kjøbenhavn til Centralpunkt for Trafiken for al Omfatning i Norden. Hvor lidt alt dette i det Hele interesserer den nuværende Styrelse, betegnes bedst ved vore Kommunikationsmidler. Medens vi gjøre Noget for en hurtig Trafik mellem Sverige, gjennem Sylland til Hamborg — en Vej, der iøvrigt drager Trafiken bort fra

Kjøbenhavn — og medens vi gjøre Noget for at holde Trafiken gaaende med Vest-europa, saa gjøre vi ikke det Allermindste for at opnaa Forbindelse mellem de skandinaviske Lande og Osteuropa, og det skjøndt vi have den allerstørste Grund til at gjøre det, ikke blot for Kjøbenhavns Skyld, men ogsaa fordi, naar vi ikke gjøre det, denne Trafik vil gaa vor Næse direkte forbi, og saa vil Resultatet blive det Samme her, som det synes at være paa alle andre Omraader, nemlig det, som følger af Stagnation: Isolation. Naar Alt staa stille, bliver man isoleret; thi de Andre staa ikke stille, fordi vi gjøre det, og den logiske Følge af, at vi staa stille, medens de Andre gaa frem, er jo den, at saa blive vi tilbage. At vi allerede have naaet til en saadan Isolation paa alle Omraader, tror jeg tilstræffelig at have begrundet, og jeg skal derfor ikke trætte det høie Thing med at anføre andre af de mangfoldige foreliggende Beviser for, at der findes en Stagnation Sted. Nu vil man maaske sige, at dette har sin Grund i mange forskjellige Forhold, og at vi her have selv ligesaa megen Skyld deri som Regjeringen, men det kan jeg ikke indrømme. Sagen er nemlig den, at man her tillands paa det offentlige Omraade har tabt Interesse for alt Andet end for Storpolitik. Jeg siger det ikke som nogen Anklage, men kun ganske i Almindelighed, at man vil finde den største Ugyldighed for alle Landets Interesser, endogsaa de alvorligste; de sættes af et stort Flertal med den største No tilside, naar det dreier sig om Politik. Jeg vil erindre om Forsvarssagen. Erindre de Herrer ikke, dengang den var en „Livssag“, og Regjeringen dog lod den falde? Landets Forsvar dreiede tilshneladende det Hele sig om, men der var dog ikke et eneste Menneske blandt Regjeringens Venner, som det faldt for Brystet, at Regjeringen lod Sagen falde, og hvorfor? Fordi den politiske Side af Sagen var fra Først af det Æneste, der virkelig interesserede. Jeg er overbevist om, at hvad enten det vedrører Toldlagen eller Forbindelsen med andre Lande eller vore Transportmidler eller Hvadsomhelst, naar det ikke ligefrem gaar os haardt paa Klingen — saaledes som isjor, dengang Tydskland udstedte Forbudet mod vort Kvæg — er der Ingen, der bryder sig derom, saa snart dette vilde komme paatværs med visse politiske Doktriner. Det er gaaet saa vidt, at skjøndt jeg er overbevist om, at jeg har mangfoldige Meningsfæller her i Kjøbenhavn i Alt, hvad jeg idag har sagt, idet ikke ret Mange tør paafaa, at det ikke er fuldkomment rigtigt, hvad jeg har sagt, saa vil dog